

Årsrapport inkl. budgetunderlag

Kultur- och fritidsnämnden
2023

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Viktiga och intressanta händelser för individ och samhälle	4
3 Verksamhet	5
3.1 Uppföljning av grunduppdrag	5
3.2 Återrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige	7
4 Måluppföljning	8
4.1 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska barn och unga få en bra start i livet för att utveckla sin potential	8
4.2 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska det vara lätt att starta, driva och utveckla företag för att skapa arbetstillfällen	11
4.3 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Hållbar personalförsörjning	12
4.4 Uppdrag till förvaltning	12
5 Agenda 2030 - Hållbara Mark	14
5.1 Klimatlöften	14
6 Uppföljning av internkontroll	15
6.1 Årets internkontrollarbete	15
6.2 Uppföljning av internkontrollplanen	15
7 Personal	16
8 Ekonomi	17
8.1 Driftredovisning	17
8.2 Investeringsredovisning	18
9 Annan uppföljning	19
9.1 Övrig uppföljning	19
10 Följetal	20
10.1 Följetal verksamhet	20
10.2 Följetal personal	22
11 Budgetunderlag	24
11.1 Utmaningar och slutsatser utifrån årsrapporten	24
11.2 Omvärld	25
11.3 Ekonomi	26
11.4 Personal- och kompetensförsörjning	27
11.5 Taxor och avgifter	27

Bilagor

Bilaga 1: Förslag till taxor och avgifter 2025

Bilaga 2: Verksamhetsplan Kaskad 2024 – 2025

1 Sammanfattning

Samhällsutmaningar

Utfall för verksamhetens mål 2023, resultat från enkätstudien Ung livsstil (2022), samt Luppundersökning (2021) påvisar ett antal utmaningar, främst kopplade till jämlikhet inom hälsa och fritid. Även läsning framstår som en utmaning. Utmaningarna antas påverka andra samhällsområden, då det finns samband mellan fritid, fysisk aktivitet, skolresultat och hälsa. Det offentligt subventionerade kulturlivet har fortsatt svårt att locka bredare grupper i samhället.

Måluppföljning

- Jämlik och jämställd fritid: målet uppfylls delvis. Ung livsstil har visat att målet uppfylls på totalen. Om analysen däremot görs på gruppnivå, exempelvis utifrån socioekonomi, framträder både jämlikhets- och jämställdhetsutmaningar.
- Jämlik hälsa: målet uppfylls delvis. Inom hälsa finns tydliga skillnader mellan könen.
- Fler som läser på fritiden: målet uppfylls delvis. Läsvanor är fortsatt en av Marks kommuns större utmaningar.
- Attraktivt kulturutbud - attraktiv kommun: saknar målnivå, men uppvisar en förbättring.

Resultat

Kultur- och fritidsnämndens nettoutfall per sista december 2023 är ett underskott jämt emot budget om 6,1 mnkr. Underskottet härleds framför allt till badhuset Kaskad som genererat ett underskott om 3,9 mnkr. Resterande underskott härleds framför allt till verksamhetsområdet fritid och kostnader för anläggningar.

Resurser och förutsättningar

I jämförelse med övriga kommuner i Sverige satsar Marks kommun förhållandevis lite resurser på kultur- och fritidsområdet.

Under 2024 finns anpassningskrav om 5,3 mnkr (5,4 procent av total driftbudget).

Åtgärder

För ökad jämlikhet behöver nämnden göra ytterligare prioriteringar av de grupper och områden där utmaningarna är störst, vilket blir än mer aktuellt i tider av minskat ekonomiskt utrymme. Ytterligare sätt att hantera utmaningen kan vara att profilera de olika orterna inom något område, samt att ersätta personlig service med digitala lösningar.

Under hösten 2023 har kultur- och fritidsnämnden och dess förvaltning arbetat fram möjliga anpassningsåtgärder för en budget i balans 2024. I planen finns anpassningar av såväl permanent som tillfällig karaktär. För att nå en ekonomi i balans på längre sikt krävs ytterligare anpassningar och eventuellt andra typer av anpassningar, så som att helt eller delvis avveckla vissa typer av verksamheter.

Budget för badhuset Kaskad

Nämnden begär 5,4 mnkr i utökad budget från 2024 för badhuset Kaskad, i enlighet med underlag i bilaga *Verksamhetsplan Kaskad 2024-2025*.

2 Viktiga och intressanta händelser för individ och samhälle

Insatser för Bästa Barnkommun

Nämnden har fortsatt att spela en central roll i att driva och samordna arbetet med utvecklingsuppdraget Bästa barnkommun. Inte minst inom insatsområdet Delaktighet och inflytande, som även leds av kultur- och fritidsnämnden, har en intensiv testverksamhet bedrivits, i syfte att finna former för att möjliggöra ökat inflytande och delaktighet bland barn och ungdomar. Det har bland annat genomförts ett antal olika dialoger mellan politiker och ungdomar.

Återinvigning av badhuset Kaskad

Under året har badhuset Kaskad åter öppnat efter en längre tids stängning för renovering och ombyggnation. Succesivt har öppettiderna kunnat ökas och inför 2024 kan badhuset åter erbjuda öppettider som ligger i linje med de som fanns före stängningen. En verksamhetsutveckling mot "en mötesplats för alla sinnen" har påbörjats, bland annat har nu badhuset en "bibliotekshörna".

Bibliotekskluster och läsfrämjande

Biblioteken i Sjuhärad har skapat ett regionalt bibliotekskluster med ett gemensamt medieutbud. Tillgången till litteratur och andra medier ökar för invånare i Marks kommun.

Det tidigare projektet Bokstart har permanentats, vilket innebär ett fortsatt ökat fokus på läsfrämjande insatser mot resurssvaga områden i kommunen.

Enprocentregeln och konstnärlig gestaltning

Under maj startades enprocentarbetet i kommunen på allvar, en konstprojektledare upphandlades och ett konstnärlig råd har bildats. Första satsningen görs i samband med tillbyggnaden av Ängshallen vid Nya Skeneskolan.

Riksteaterförening uppstartad

Under året har arbetet med att starta en Riksteaterförening i kommunen gett resultat. Detta kommer att innebära att utbudet av scenkonst ökar i kommunen.

3 Verksamhet

3.1 Uppföljning av grunduppdrag

Huvudverksamhet / Uppdraget uppfyllt	Helt	I hög grad	Delvis	I låg grad	Inte alls
Folkbildning		X			
Friluftsliv				X	
Fritidsverksamhet för barn och ungdomar			X		
Idrott, motion och hälsa	X				
Kultur		X			

Folkbildning

Kultur- och fritidsnämnden ska främja det livslånga lärandet genom folkbibliotek, stöd till föreläsningföreningar och studieorganisationer, samt konsumentvägledning och öppen förskola.

Följetal	Godkänd nivå	Utfall
Lån från kommunala bibliotek, antal/inv [KOLADA]	5	5
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1000 inv. [KOLADA]	200	270
Studieförbundens deltagartimmar inom kultur, antal/inv [KOLADA]	1,5	1

Motivering till bedömning av uppfyllelse av grunduppdrag

Den senaste statistiken från Kolada att tillgå är från år 2022.

Kultur- och fritidsnämndens uppfyller två av tre följetal på godkänd nivå. Studieförbundens deltagartimmar inom kultur, antal/inv, är lägre än på godkänd nivå. Bedömningen är ändå att grunduppdraget är uppfyllt i hög grad.

Friluftsliv

Nämnden ska möjliggöra ett tillgängligt och tätortsnära friluftsliv.

Motivering till bedömning av uppfyllelse av grunduppdrag

Följetal för grunduppdraget saknades i nämndplan för 2023.

Via de medel som finns att nyttja för föreningslivet och de medel som är avsatta för t ex badplatser, vandringsleder och besöksmål genomförs löpande insatser avseende underhåll och utveckling av friluftslivet i kommunen.

Samtidigt bedöms skötselbehovet av vandringsleder vara stort, och i Naturvårdsverket ranking *Sveriges friluftskommun 2023* hamnar Mark sist bland de kommuner som deltog.

Nämnden har ändrat sin bedömning från aprilrapporten, efter att rankingen i *Sveriges friluftskommun 2023* presenterats.

Åtgärder har vidtagits och/eller planeras, vilka finns beskrivna i ärende KS 2023-610:

- Vidareutveckla samarbetet inom kommunen samt med externa parter, eftersom samordnade prioriteringar och insatser ger större effekt. Ett vidareutvecklat samarbete kommer också öka kvaliteten i enkätsvaret till Sveriges friluftskommun. Samarbetet behöver omfatta allt från planering, skötsel och utveckling av den fysiska friluftsmiljön, till aktiviteter och insatser för ett aktivt friluftsliv, samt marknadsföring kopplad till destinationsutveckling.
- Kultur- och fritidsnämndens grunduppdrag kommer fortsättningsvis att följas upp genom indikator kopplad till rankingen Sveriges friluftskommun, för att kunna mäta kommunens utveckling på området.
- Översyn av huruvida Marks kommun har behov av ett övergripande politiskt styrdokument för friluftsområdet.
- Översyn av organisering – har vi organiserat oss på bästa sätt för detta nämnds- och förvaltningsöverskridande uppdrag?
- Översyn av finansiering, för att synliggöra om det finns en balans mellan krav och resurser, och föreslå eventuella förändringar.
- Se över möjlighet att söka LONA-medel till prioriterade insatser.

Fritidsverksamhet för barn och ungdomar

Kultur- och fritidsnämnden ska erbjuda meningsfulla fritidsaktiviteter för barn och ungdomar genom öppen ungdomsverksamhet, och pedagogisk verksamhet i kulturskola.

Följetal	Godkänd nivå	Utfall
Elever i musik- eller kulturskola, 6-19 år, andel (%) [KOLADA]	10 %	13%
Andel i åldern 13-19 år som besökt mötesplats/fritidsgård [registerdata]	25 %	11%

Motivering till bedömning av uppfyllelse av grunduppdrag

Aktuella nyckeltal avseende andel elever i musik- eller kulturskola, 6-19 år, är inte tillgängliga i KOLADA. Utfallet bygger därför på registerdata.

Nämndens bedömning är att målet har uppfyllts delvis under året. Bedömningen grundar sig på att mötesplatsens mål inte är uppfyllt. Nämnden har beslutat att förvaltningen får i uppdrag att anpassa mötesplatsen Centralens öppettider i enlighet med målgruppens preferenser. Uppdraget är ännu inte utfört.

Idrott, motion och hälsa

Kultur- och fritidsnämnden ska främja en aktiv fritid och livslång hälsa genom att tillhandahålla idrotts- och fritidsanläggningar, samt ge bidrag och stöd till föreningar.

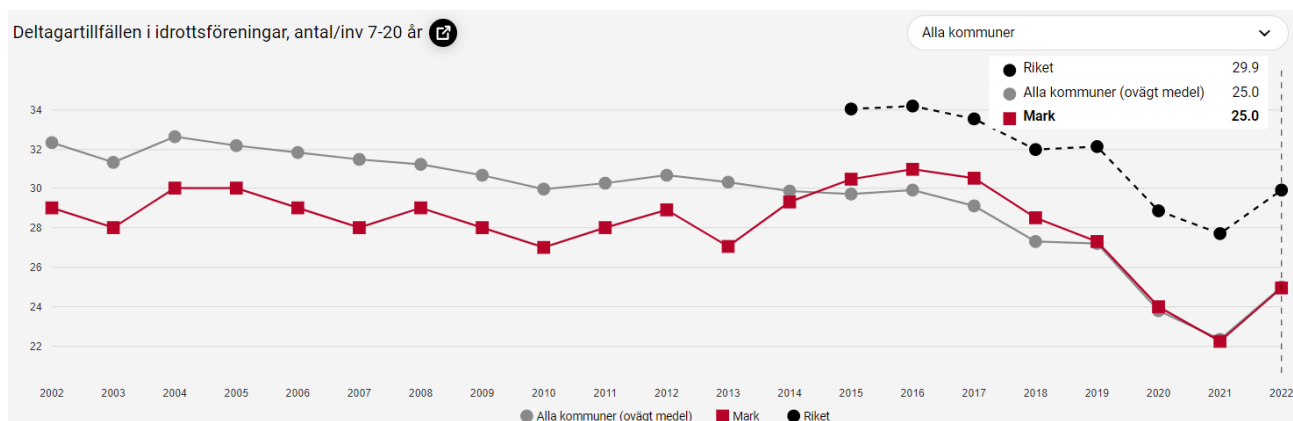
Följetal	Godkänd nivå	Utfall
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år [KOLADA]	25	25

Motivering till bedömning av uppfyllelse av grunduppdrag

Senaste siffror från Kolada är från 2022.

Nämnden uppfyller godkänd nivå på följetalet. Marks kommun placerar sig i "mitten" av de kommuner som forskargruppen Ung livsstil undersökt, när det gäller deltagande i idrottsförening och fysisk aktivitet. Den sammanvägda bedömningen blir att grunduppdraget är helt uppfyllt, vilket är en positiv förändring från prognosen i delårsrapporten (i hög grad).

Antalet deltagartillfällen minskade kraftigt under coronapandemin. En viss återhämtning skedde 2022. Det återstår att se om utvecklingen fortsätter mot tidigare nivåer. Se nedanstående figur över trend (Kolada).

Kultur

Kultur- och fritidsnämnden ska erbjuda och främja en mångfald av kulturella uttryck genom musei-, scenkonst-, och utställningsverksamhet, inköp och beställning av bild- och formkonst och konstnärlig gestaltning, samt bidrag och stöd till föreningar.

Motivering till bedömning av uppfyllelse av grunduppdrag

Grunduppdraget saknar i dagsläget följetal.

Nämnden har under året erbjudit ett attraktivt kulturutbud inom en mångfald av kulturella uttryck. Under året har nämnden gått vidare med arbetet med konstnärlig gestaltning med nya Skene skolans idrottshall som nämndens första projekt. Därutöver har bidrag och stöd till kulturföreningar erbjudits, vilket har främjat och breddat möjligheten att både konsumera och utöva kultur.

3.2 Återrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige

Uppdrag	Startdatum	Status	Kommentar
Starta en utredning för att på sikt ersätta ishallen i Fotskäl med ny ishall i kommunen	2018-11-22	 Försenad	Utredning färdigställs våren 2024.

4 Måluppföljning

Kommunens verksamhet ska planeras med vision och mål för Marks kommun som utgångspunkt. I detta avsnitt följs mål och indikatorer upp.

Symbolförklaring	
	Mål för indikator: uppnått
	Mål för indikator: delvis uppnått
	Mål för indikator: inte uppnått
	Kan inte bedömas

4.1 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska barn och unga få en bra start i livet för att utveckla sin potential

Kommungemensamma mål: Kommungemensamt mål Bästa barnkommun

Större delen av nämndens arbete för det kommungemensamma målet Bästa barnkommun bedrivs inom ordinarie verksamhet, där nämndens mål utgör en konkretisering av vad som ska uppnås inom nämndens ansvarsområde.

Men nämnden har också fortsatt att spela en central roll i att driva och samordna arbetet med utvecklingsuppdraget Bästa barnkommun (kommunstyrelsens uppdrag och budget). Inte minst inom insatsområdet Delaktighet och inflytande, som även leds av kultur- och fritidsnämnden, har en intensiv testverksamhet bedrivits, i syfte att finna former för att möjliggöra ökat inflytande och delaktighet bland barn och ungdomar.

Nämndens mål: Jämlik och jämställd fritid

Nämndens bedömning: målet har uppfyllts delvis

Ung livsstil har visat att målet uppfylls på totalen. Om analysen däremot görs på grupp nivå, exempelvis utifrån socioekonomi, framträder både jämlikhets- och jämställdhetsutmaningar. Kulturskolan och Öppen ungdomsverksamhet uppfyller att nå den äldre gruppen av sin målgrupp (jämlikhetsmålet). Kulturskolan och Öppen ungdomsverksamhet uppfyller inte fullt ut jämställdhetsmålet. Kulturskolans andel pojkar ligger på 38% och Öppen ungdomsverksamhets andel deltagande flickor ligger på 33%. Andel utomstående flickor utifrån jämställdhet och jämlikhet har inte uppnått nämndens mål.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	
Andel gymnasieelever av elever i kulturskola (registerdata)	13%	7%	11%	>10%	
Andel högstadiel elever av elever i kulturskola (registerdata)	26%	19%	32%	> 20%	
Andel gymnasieelever av besökare på mötesplats/fritidsgård (registerdata)	14%	30%	38%	>35%	
Andel deltagartillfällen i idrottsförening i åldern 17-20 år av antalet deltagartillfällen i åldern 7-20 år (RF)	17%	16%	16%	>25%	
Andel flickor i högstadiet som besöker mötesplats/fritidsgård (Ung livsstil)		17%	17%	>25%	
Andel pojkar i högstadiet som besöker mötesplats/fritidsgård (Ung livsstil)		18%	18%	>25%	
Andel i åldern 13-19 år som besökt mötesplats/fritidsgård (registerdata)	11%	10%	11%	>15%	
Andel flickor av besökare på mötesplats/fritidsgård (registerdata)	39%	37%	33%	>40%	
Andel pojkar av elever i kulturskola (registerdata)	45%	40%	38%	>45%	
Andel utomstående flickor i högstadiet (Ung livsstil)		44%	44%	<35%	
Andel utomstående pojkar i högstadiet (Ung livsstil)		37%	37%	<35%	
Andel utomstående flickor i socioekonomisk grupp 4+5 i högstadiet (Ung livsstil)		57%	57%	<45%	
Andel utomstående pojkar i socioekonomisk grupp 4+5 i högstadiet (Ung livsstil)		55%	55%	<45%	
Andel utomstående flickor i svensk/utländsk grupp 4 i högstadiet (Ung livsstil)		72%	72%	<50%	
Andel deltagare i offentligt subventionerat fritidsutbud i anpassad grundskola (brukarundersökning)				≥ 50%	

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
Andel deltagare i offentligt subventionerat fritidsutbud i anpassad gymnasieskola (brukarundersökning)				≥ 50%

Andel gymnasieelever av elever i kulturskola (registerdata)

Baserat på mätdatum 1 november 2023.

Andel högstadieelever av elever i kulturskola (registerdata)

Baserat på mätdatum 1 november 2023.

Andel flickor i högstadiet som besöker mötesplats/fritidsgård (Ung livsstil)

Baserat på senaste Ung livsstil-undersökning från 2022. Beräknat utifrån andel flickor som besökt mötesplats/fritidsgård minst 1 gång senaste månaden.

Andel pojkar i högstadiet som besöker mötesplats/fritidsgård (Ung livsstil)

Baserat på senaste Ung livsstil-undersökning från 2022. Beräknat utifrån andel pojkar som besökt mötesplats/fritidsgård minst 1 gång senaste månaden.

Andel i åldern 13-19 år som besökt mötesplats/fritidsgård (registerdata)

Baserat på antalet unika besökare och antalet invånare i kommunen 13-19 år (SCB)

Andel flickor av besökare på mötesplats/fritidsgård (registerdata)

Baserat på unika besökare.

Andel pojkar av elever i kulturskola (registerdata)

Baserat på mätdatum 1 november 2023.

Andel utomstående flickor i högstadiet (Ung livsstil)

Baserat på Ung livsstil-undersökning i högstadiet år 2022.

Andel utomstående pojkar i högstadiet (Ung livsstil)

Baserat på Ung livsstil-undersökning i högstadiet år 2022.

Andel utomstående flickor i socioekonomisk grupp 4+5 i högstadiet (Ung livsstil)

Baserat på Ung livsstil-undersökning i högstadiet år 2022.

Definitioner Ung livsstil socioekonomiska grupper:

- grupp 1: bor i villa/radhus, har tillgång till bil + båt + sommarstuga
- grupp 2: bor i villa/radhus/bostadsrätt + har tillgång till två av dessa tre: bil, båt, sommarstuga
- grupp 3: bor i hyresrätt + har tillgång till två av dessa tre: bil, båt, sommarstuga
- grupp 4: bor i hyresrätt + har tillgång till antingen bil, båt eller sommarstuga
- grupp 5: bor i hyresrätt. Har EJ tillgång till bil, båt eller sommarstuga

Andel utomstående pojkar i socioekonomisk grupp 4+5 i högstadiet (Ung livsstil)

Baserat på Ung livsstil-undersökning i högstadiet år 2022.

Andel deltagare i offentligt subventionerat fritidsutbud i anpassad grundskola (brukarundersökning)

Brukarundersökning har ännu inte utformats.

Nämndens mål: Jämlig hälsa

Nämndens bedömning: målet har uppfyllts delvis under året

Bedömningen grundar sig på att socioekonomiska skillnader påverkar vilken grad barn och unga är fysiskt aktiva samt att det är fler pojkar än flickor som är fysiskt aktiva och bedömer att de har möjlighet att föra fram sin åsikt till de som bestämmer i kommunen.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
-------------	-------------	-------------	-------------	----------

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	
Andel flickor som tränar flera gånger i veckan i åk. 2 på gymnasiet (Lupp)	64%	64%	64%	>75%	
Andel pojkar som tränar flera gånger i veckan i åk. 2 på gymnasiet (Lupp)	73%	73%	73%	>75%	
Andel i högstadiet som är medlem i idrottsförening (Ung livsstil)		47%	47%	>55%	
Andel flickor i högstadiet boende i södra och östra Mark samt Skene som är medlem i idrottsförening (Ung livsstil)		33%	33%	>45%	
Andel flickor i högstadiet boende i hyreslägenhet som är medlem i idrottsförening (Ung livsstil)		23%	23%	> 40%	
Andel pojkar i högstadiet boende i hyreslägenhet som är medlem i idrottsförening (Ung livsstil)		29%	29%	>40%	
Antal deltagare i frivillig simundervisning (intern statistik)	377	380	887	>600	
Andel flickor i åk. 8 som upplever att de har mycket stora eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen (Lupp)	13%	13%	13%	>25%	
Andel pojkar i åk. 8 som upplever att de har mycket stora eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen (Lupp)	25%	25%	25%	>25%	
Andel flickor i åk. 2 på gymnasiet som upplever att de har mycket stora eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen (Lupp)	10%	10%	10%	>20%	
Andel pojkar i åk. 2 på gymnasiet som upplever att de har mycket stora eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen (Lupp)	18%	18%	18%	>20%	
Andel fysiskt inaktiva flickor i högstadiet (Ung livsstil)		44%	44%	<35%	
Andel fysiskt inaktiva pojkar i högstadiet (Ung livsstil)		37%	37%	<35%	
Andel fysiskt inaktiva i socioekonomisk grupp 4+5 i högstadiet (Ung livsstil)		60%	60%	<50%	
Andel fysiskt inaktiva flickor i svensk/utländsk grupp 4 i högstadiet (Ung livsstil)		89%	89%	<60%	

Andel pojkar som tränar flera gånger i veckan i åk. 2 på gymnasiet (Lupp)

Baserat på senaste LUPP-undersökning från år 2021.

Andel i högstadiet som är medlem i idrottsförening (Ung livsstil)

Statistik från senaste Ung livsstil-undersökning från år 2022.

Andel flickor i högstadiet boende i södra och östra Mark samt Skene som är medlem i idrottsförening (Ung livsstil)

Statistik från senaste Ung livsstil-undersökning från år 2022.

Andel pojkar i högstadiet boende i hyreslägenhet som är medlem i idrottsförening (Ung livsstil)

För områdena Kinna/Kinnahult och Skene/Haby tillsammans. Statistik från senaste Ung livsstil-undersökning från år 2022.

Antal deltagare i frivillig simundervisning (intern statistik)

273 deltagare från 1 januari till och med 20 juni 2023. 425 deltagare under juli och augusti och 189 deltagare under hösten.

Andel flickor i åk. 8 som upplever att de har mycket stora eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen (Lupp)

Statistik från senaste LUPP-undersökning år 2021.

Andel pojkar i åk. 8 som upplever att de har mycket stora eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen (Lupp)

Statistik från senaste LUPP-undersökning år 2021.

Andel flickor i åk. 2 på gymnasiet som upplever att de har mycket stora eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen (Lupp)

Statistik från senaste LUPP-undersökning år 2021.

Andel fysiskt inaktiva flickor i högstadiet (Ung livsstil)

Statistik från senaste Ung livsstil-undersökning år 2022.

Andel fysiskt inaktiva pojkar i högstadiet (Ung livsstil)

Statistik från senaste Ung livsstil-undersökning år 2022.

Andel fysiskt inaktiva i socioekonomisk grupp 4+5 i högstadiet (Ung livsstil)

Statistik från senaste Ung livsstil-undersökning år 2022.

Förtydligande:

Ekonomisk grupp 4: Bor i hyresrätt + har tillgång till antingen bil, båt eller sommarstuga

Ekonomisk grupp 5: Bor i hyresrätt. Har EJ tillgång till bil, båt eller sommarstuga.

Andel fysiskt inaktiva flickor i svensk/utländsk grupp 4 i högstadiet (Ung livsstil)

Statistik från senaste Ung livsstil-undersökning år 2022.

Definitioner Ung livsstil svensk/utländsk bakgrund:

- grupp 1: barnet och föräldrarna födda i Sverige
- grupp 2: en förälder född i Sverige
- grupp 3: båda föräldrarna födda utomlands
- grupp 4: både föräldrar och barn födda utomlands

Nämndens mål: Fler som läser på fritiden

Nämndens bedömning: målet har uppfyllts delvis under året

Bedömningen grundar sig i att jämställdhetsmålet inte har uppfyllts. Nämndens utmaning är att få fler pojkar att läsa på fritiden. Positivt är att indikatorn andel av medialån som genomförs av pojkar, i åldrarna 16-18 år har ökat med 12 procentenheter under år 2023.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023	
Andel av medialån som genomförs av pojkar, i åldrarna 16-18 år (registerdata)	27%	23%	35%	>30%	
Antal medialån i åldrarna 16-18 år (registerdata)	271	485	369	≥750	
Andel flickor i högstadiet som läser på fritiden (Ung livsstil)		43%	43%	≥ 50%	
Andel pojkar i högstadiet som läser på fritiden (Ung livsstil)		28%	28%	≥ 50%	

Andel av medialån som genomförs av pojkar, i åldrarna 16-18 år (registerdata)

Baserat på statistik av antalet medialån i åldrarna 16-18 och hur fördelningen ser ut mellan pojkar och flickor.

Antal medialån i åldrarna 16-18 år (registerdata)

Antal medialån är för folkbiblioteken och ej för Kunskapens Hus bibliotek i gymnasiet, vilket denna målgrupp kan vara låntagare på.

Andel flickor i högstadiet som läser på fritiden (Ung livsstil)

Baserat på senaste Ung livsstil-undersökning från år 2022.

Andel pojkar i högstadiet som läser på fritiden (Ung livsstil)

Baserat på senaste Ung livsstil-undersökning från år 2022.

4.2 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska det vara lätt att starta, driva och utveckla företag för att skapa arbetstillfällen

Kommungemensamma mål: Kommungemensamt mål Bästa företagskommun

Större delen av nämndens arbete för det kommungemensamma målet Bästa företagskommun bedrivs inom ordinarie verksamhet, där nämndens mål utgör en konkretisering av vad som ska uppnås inom nämndens ansvarsområde.

Nämnden har även i nämndplan 2023 beslutat om en inriktning för sitt arbete med det kommungemensamma målet, med utgångspunkt i utbildningen Förenkla - helt enkelt:

- Öppenhet och dialog mellan politiker, tjänstepersoner och företag: ett bra företagsklimat bygger på en öppen dialog och förståelse mellan politiker, tjänstepersoner och företagen. **Aktivitet 2023:** Uppdatera rutin för handläggning av ärenden, så att näringslivsrådet alltid beaktas som möjlig part för brukarinflytande, i ärenden då brukarinflytande är aktuellt. **Status:** Kvarstår
- Kommunikation och service: företagare/medborgare ska få ett bra bemötande och tydlig information från kommunen oavsett vilken väg man väljer att kontakta kommunen. **Aktivitet:** Beakta näringslivskontorets nyhetsbrev som kanal vid utveckling av extern kommunikation (normerande). **Status:** har ej varit aktuellt under 2023

Nämndens mål: Attraktivt kulturutbud - attraktiv kommun

Nämndens bedömning: målet saknar målnivå, men uppvisar en klar förbättring

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
Antal besökare vid kulturella arrangemang	1 317	5 327	10 705	
Antal egna kulturella arrangemang	29	42	44	
Antal kulturella arrangemang i samverkan med andra.	1	1	27	

Antal besökare vid kulturella arrangemang

Utfallet inberäknar besökare vid författarbesök, musik-, dans, teater, nycirkus- och filmarrangemang. Musikarrangemangen drar flest besökare så som Mingla i Mark, Sommarfredag och Idol-turné med besök i Kinna. Det senare var unikt för år 2023.

Antal egna kulturella arrangemang

Marks kommun har haft ett kulturår med en mångfald av kulturuttryck. Det har innehållit bland annat Mingla i Mark, Sommarfredag, Nycirkusfestival i Rydal, Open air-bio i Stationsparken, Barnens Filmdag och författarbesök. Det har funnits något för alla och för alla åldrar. I antalet är det även inberäknat evenemang i samarbete med andra.

Antal kulturella arrangemang i samverkan med andra.

I antalet ingår filmårskommunsamarbete med Göteborg Film Festival, Bio Folkan Skene, Fotskäls Bio och Marks Filmstudio, och även arrangemang som Fredagsbio, bibliotekens samarbeten och samarbeten med Studieförbund.

4.3 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Hållbar personalförsörjning

Kommungemensamma mål: Personalomsättningen ska minska

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2023
Personalomsättning (%)	21	19	11	10

Personalomsättning (%)

Nämndens bedömning: målet är delvis uppnått

I en mindre personalintensiv nämnd ger enskilda individer större utslag i statistiken. Det kan därför vara svårt att tolka förändring mellan år. Målet är dock att sänka personalomsättning utifrån aktuell nivå, och för att åstadkomma detta har förvaltningen bland annat:

- arrangerat visionsdag för samtliga medarbetare, för att komma samman kring verksamhetens grundläggande syfte, samt skapa en vi-känsla
- vidareutvecklat ledningsgruppen, bland annat för att vidareutveckla chefs- och ledarskap
- följt indikatorer på arbetsmiljö noga (sjukfrånvaro, arbetsmiljöhändelser, skyddsronder) och utifrån tillgänglig data analyserat och därefter fokuserat på att förbättra arbetsmiljön inom fritidsverksamheten (pågående)

4.4 Uppdrag till förvaltning

Uppdrag	Beskrivning	Status

<p>Anpassa mötesplatsernas öppettider efter målgruppens preferenser</p>	<p><i>Öppettiderna för den öppna ungdomsverksamhetens mötesplatser ska anpassas för att motsvara målgruppens preferenser enligt genomförd enkätstudie Ung livsstil. Framst avses öppethållande kvällstid fredag och lördag.</i></p>	<p>Uppdragets genomförande har försenats. Prognos för verkställande saknas i dagsläget.</p>
<p>Framtagande av strategisk anläggningsplan</p>	<p><i>Förvaltningen ges i uppdrag att framta en strategisk plan för nämndens samtliga anläggningstyper, utifrån befintligt och bedömt framtida behov.</i></p>	<p>Uppdraget inaktuellt då nämndplanen från och med 2024 innehåller en lokalbehovsplan med snarlikt syfte.</p>
<p>Vidgat deltagande i kulturlivet</p>	<p><i>Förvaltningen ges ett långsiktigt uppdrag att verka för ett vidgat deltagande i det lokala kulturlivet.</i></p>	<p>För att öka deltagandet i det lokala kulturlivet arbetar förvaltningen på två plan. Dels att erbjuda möjligheter för i första hand barn och unga att praktisera kulturella aktiviteter, dels att arbeta för att ge kommunens alla invånare möjlighet att ta del av ett professionellt kulturliv.</p> <p>Följande har genomförts:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulturskolan har under året arbetat med att vidga sin verksamhet (fler cirkuspedagoger, satsning på dans), samt riktade satsningar i områden med lägre socioekonomiska förutsättningar - Rydals museum har varit en del av det internationella projektet Be.CULTOUR, som syftar till att öka platsens attraktivitet genom kultur - Arbetet med konstnärlig gestaltning har inletts med första projektet Ångshallen vid Nya Skeneskolan - Arbete med att stödja ett uppstartande av en Riksteaterförening har gett resultat, vilket innebär att utbudet av scenkonst kommer att öka i Marks kommun - Kommunen har startat upp den ettåriga satsningen på kommunkoreografer som förutom att lyfta dansen som konstform genomför aktiviteter med och för kommunens invånare, utifrån kommunens vision och övergripande mål - Biblioteken genomförde under hösten ett residens med författaren Marie Richardsson. Residensvistelsen innebar ett flertal litteraturmöten med Markbor.

5 Agenda 2030 - Hållbara Mark

5.1 Klimatlöften

Kultur- och fritidsnämnden berörs av klimatlöftet "vi använder cirkulära möbler".

Löftet är delvis genomfört:

- Vid upprustning av caféinredning vid Mos strand, har cirkulära möbler använts i största möjliga utsträckning.
- I arbetet med att utveckla "framtidens arbetsplats", med flexibla kontorslösningar och ökad nyttjandegrad, har det varit nödvändigt att köpa in nya och för ändamålet funktionella möbler.

6 Uppföljning av internkontroll

6.1 Årets internkontrollarbete

Nämnder och styrelser har ansvar för att den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde är tillräcklig och ska rapportera om sitt arbete med intern kontroll.

Den interna kontrollplanen syftar till att verksamheten skapar förutsättningar att förebygga, upptäcka och minimera risker i verksamhetens olika processer. Internkontrollplanen omhändertar risker som har ett riskvärde på 12 eller högre utifrån väsentlighets- och riskanalysen.

Kultur- och fritidsnämnden beslutade § 7/2023 om att fastställa nio risker fördelat på fem huvudprocesser. Hur de olika riskerna sedan skulle kontrolleras och följas upp beslutades i kultur- och fritidsnämndens nämndplan för 2023-2024 § 8/2023. Uppföljningen kring sex av riskerna i internkontrollplanen redovisades i samband med delårsrapporten år 2023.

Resterande 3 risker gällande informationshantering redovisas nu i samband med årsrapporten.

6.2 Uppföljning av internkontrollplanen

Ekonomi

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2023
Inköp utanför avtal	Att inköpsenheten har inkommit med rapport om leverantörstrohet	Kontrollmoment fungerar helt, förvaltningen har fått avvikelserapport från Inköpsenheten månadsvis. Resultatet visar att kultur- och fritidsförvaltningen har en relativt låg leverantörstrohet. Arbete pågår sedan våren 2023 kring förvaltningens inköpsbeteenden, och rutiner har setts över.

Personal

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2023
Att arbetsmiljöhändelser inte rapporteras i system (KIA)	Genomgång av minnesanteckningar från enheternas APT under året.	Kontrollmoment fungerar i hög grad. Det finns dock fortsatt möjlighet att rutinen hanteras mer likartat på förvaltningens APT:er, vilket planeras utvecklas under 2024.
Att inrapporterade arbetsmiljöhändelser inte hanteras inom rimlig tid	Genomgång och dokumentation av försenade ärenden på FSG	Kontrollmoment fungerar, men kan vidareutvecklas inför 2024. Åtgärder har vidtagits för att minska antalet försenade ärenden. Resultatet av kontrollen visar att antalet försenade ärenden också har minskat under året.

Administration

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2023
Att delegationsbeslut gällande föreningsbidrag ej redovisas till nämnd	Jämförelse utbetalda föreningsbidrag och redovisade delegationsbeslut	Kontrollmoment fungerar som avsett. Inga avvikelser funna vid stickprovskontroll
Att kommunens LOK-stöd betalas ut på felaktiga grunder	Uppföljning av dokumentation av kontrollmoment	Kontrollmomentet fungerar som avsett. Inga avvikelser har noterats.
Att manuell utbetalning av föreningsbidrag ej sker enligt underlag	Uppföljning av manuella utbetalningar av föreningsbidrag	Kontrollmomentet fungerar som avsett. Inga avvikelser har noterats.
Bristande kontroll över nya och befintliga avtal	Årlig genomgång av avtal och förteckning	Kontrollmoment har fungerat. Under året har fler avtal än tidigare diarieförts.
Personuppgiftsincidenter anmäls inte	Uppföljning av rutiner och kunskapsläge om personuppgiftsincidenter	Uppföljning har genomförts. Det finns ett behov att fortsätta att öka kunskapsläget och arbeta vidare med riskhantering.
Personuppgifter hanteras på ett olagligt sätt	Genomgång av PUB-avtal kontra systemanvändning.	Kontrollmoment fungerar som avsett. Resultatet visar på att vissa verksamhetssystem saknar avtal.

7 Personal

Kompetensförsörjning

Yrken som kan vara svårrekryterade:

- Utbildade bibliotekarier och kulturskolepedagoger (söker sig gärna till större städer och utbildningsorter). För att möta utmaningen är det viktigt att verksamheten erbjuder attraktiva tjänster med möjligheten till utveckling.
- Inom badverksamheten råder det en brist på utbildad personal med erfarenhet. Kompetensförsörjningen är en aktuell fråga för hela branschen i hela landet. Svenska Livräddningssällskapet driver på för att skapa bättre förutsättningar för arbetsgivare avseende att kunna validera sin egen personal utifrån de kompetenser som krävs för att arbeta som badvärd eller liknande roller i ett badhus.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har varit något hög i jämförelse med tidigare år, framför allt inom fritidsverksamheten. Analys- och åtgärdsarbete är igångstartat hösten 2023.

Insatser för att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare

Förvaltningskontoret har bedrivit ett "pilotprojekt" inom framtidens arbetsplats, i syfte att utveckla den fysiska, organisatoriska, sociala och digitala arbetsmiljön. Arbetet förväntas slutföras under 2024.

8 Ekonomi

8.1 Driftredovisning

Tabell driftredovisning

Driftredovisning (mnkr)	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023	Budgetavvikelse
Total					
Intäkter	11,6	12,5	16,3	14,9	1,4
Personalkostnader	-39,9	-39,3	-47,3	-45,2	-2,1
Övriga kostnader	-50	-56,7	-67	-61,6	-5,4
Nettokostnader	-78,3	-83,5	-98,0	-91,9	-6,1
Fördelning per huvudverksamhet (netto)					
Nämnd. ledning & admin			-9,4	-9,5	0,1
Fritid			-52,8	-47,1	-5,7
varav Öppen Ung			-5,3	-5,6	0,3
varav Kaskad			-14,2	-10,2	-4,0
Kultur			-35,8	-35,3	-0,5
varav Bibliotek			-14,6	-15,0	0,4
varav Kulturskola			-9,6	-9,9	0,3
Nettokostnader			-98,0	-91,9	-6,1

Beloppen har avrundats enligt gängse avrundningsregler vilket innebär att det kan finnas mindre avrundningsskillnader. Den omorganisation som genomfördes under 2022 men som först ekonomiskt verkställdes från 2023 medför svårigheter att kategorisera nuvarande verksamhetsområden med föregående års utfall.

Analys av driftredovisning

Kultur- och fritidsnämndens nettoutfall per sista december 2023 är 98,0 mnkr vilket är ett underskott jämt mot budget om 6,1 mnkr. Underskottet härleds framför allt till badhuset Kaskad som genererat ett underskott om 3,9 mnkr. Resterande underskott härleds framför allt till verksamhetsområdet fritid där nettokostnaderna kopplat till nämndens anläggningar såsom idrottshallar, idrottsplatser, gymnastiksal, friluftsbad och vandringsleder överstiger tilldelad budget med sammanlagt 2,0 mnkr.

Under 2023 har badhuset Kaskad åter igen öppnat upp efter flera års renovering och ombyggnation. Badhuset har under 2023 med hänvisning till ärende KFN 2023-39-1 rekryterat en utökad personalstyrka om sex årsarbetare. Detta i syfte att framför allt behålla badhusets tidigare ambitioner om möjliga öppettider. Det nya badhuset har under 2023 utifrån Kommunfullmäktiges behandlingar om aprilrapport och delårsrapport tillåtit gå med underskott. I samband med Kultur- och fritidsnämndens årsrapport begärs det till 2024 en utökad driftbudget om 5,4 mnkr utifrån bilagan *Verksamhetsplan Kaskad 2024-2025*.

I samband med delårsrapporten 2023 uppdagades det även underskott gentemot budget inom övriga verksamheter exkl. Kaskad. Kultur- och fritidsnämnden och förvaltningen har under framför allt hösten/vintern 2023 arbetat med anpassningar för både 2023 och 2024. Årets underskott om 2,2 mnkr (exkl. Kaskad) är inte av tillfällig karaktär utan något som tas med in i kommande år och skapar ytterligare anpassningskrav. Utifrån Kultur- och fritidsnämndens nämndplan för 2024 uppgår ett kalkylerat anpassningskrav till ca 5,3 mnkr.

Analys per verksamhetsområde

Nämnd / ledning / administration

Verksamhetsområdet följer på totalen årets budget väl. Inom verksamhetsområdet finns en budgetreserv om 0,8 mnkr som i sig inte genererar något utfall. Utfallet inom verksamhetsområdet 2023 belastas dock av andra ej budgeterade händelser. Det handlar om förstudiekostnader av nya konstgräsplaner i kommunen, 0,3 mnkr, samt kostnader om 0,1 mnkr kopplat till ett kommunövergripande projekt om framtidens arbetsplats. Underskottet inom verksamhetsområdet härleds också till tillfälligt ökade personalkostnader 2023 delvis kopplat till ärende om upphörande av en anställning.

Fritid

Verksamhetsområdet Fritid redovisar ett underskott om 5,7 mnkr varav badhuset Kaskad står för 3,9 mnkr av detta underskott 2023. Badhuset Kaskads ekonomi kommenteras särskilt under egen rubrik nedan.

Resterande underskott inom verksamhetsområdet Fritid uppgår till 1,8 mnkr. I jämförelse med föregående år har nettokostnaderna kopplat till idrotts- och fritidsanläggningarna ökat med 5,0 procent eller 1,0 mnkr. Under flera års tid har dessa anläggningar gått med underskott gentemot tilldelad budget. Vid utbrottet av pandemin Covid-19 sjönk hyresintäkterna drastiskt kopplat till dessa anläggningar för att fram till och med 2023 succesivt återhämta sig för att närma sig uthyrningsnivåerna från 2019. Under de senaste åren har

kostnaderna för drift-, skötsel och tillsyn av friluft- och badplatsanläggningarna ökat markant.

Kultur

Kulturverksamheten redovisar ett underskott om 0,4 mnkr gentemot budget. Kulturskolan och biblioteksverksamheten redovisar båda var sitt mindre överskott i jämförelse med budget. Överskotten härleds framför allt till statsbidrag som delvis kunnat finansiera befintliga kostnader. Båda dessa verksamhetsområden har över lång tid delvis finansierat sig genom diverse statsbidrag. Från 2024 ser dessa bidrag ut att minska vilket får till följd av att anpassa de verksamheter som tidigare helt eller delvis finansierats genom statsbidrag.

Underskottet inom kulturverksamheten härrör framför allt anläggningarna som kallas för samlingslokaler. I jämförelse med budget genererar dessa anläggningar ett underskott om 0,4 mnkr. Samlingslokalerna har över flera års tid redovisat underskott gentemot sin budget och det handlar framför allt om att hyresintäkterna inte når upp till budgeterad nivå. Evenemangen *Mingla i Mark* samt *Sommarfredag* redovisar underskott om 0,2 mnkr. Arrangemangen har haft som mål att hålla en likvärdig ambitionsnivå lite föregående år men ökade kostnader för genomförande och säkerhet har inneburit ett underskott. Nettokostnaderna under 2023 för projektet med kommunkoreografer redovisas till 0,2 mnkr. Anledningen till att det blir ett nettounderskott i detta projekt som till stor del är finansierat genom externa bidrag beror på att den del av bidraget som var tänkt att finansiera 2023 års verksamhet felaktigt redovisades som intäkt 2022.

Badhuset Kaskad

Badhuset Kaskad redovisar 2023 ett underskott om 3,9 mnkr. Det ombyggda badhuset öppnade igen i mars 2023 efter att ha varit stängt för ombyggnad och renovering sedan 2019. Kultur- och fritidsnämnden har för varken 2023 eller 2024 inte erhållit någon utökad driftbudget för det nya badhuset mer än finansiering av den nya internhyran. Vid uppstarten av den nya verksamheten återfinns en hel del initiala kostnader såsom inköp av nytt material vilket har haft en tillfällig negativ effekt i jämförelse med budget. Rekrytering med hänvisning till ärende KFN 2023-39-1 om utökning av sex årsarbetare har skett under året i syfte att bibehålla tidigare ambitionsnivåer av det nya badhuset när det gäller säkerhet och öppettider. I bilagan *Verksamhetsplan Kaskad 2024-2025* beskrivs framtida möjligheter med det nya badhuset samt en ny kalkylerad budget av det nya badhuset för att bibehålla den ambition och öppettider som planeras från 2024.

8.2 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning

Investeringsprojekt	Utfall 2023	Budget 2023	Budgetavvikelse 2023
Konstnärlig gestaltning	0	2,0	2,0
Övriga investeringar	2,0	2,0	0,0
Summa	2,0	4,0	2,0

Investeringsprojektet avseende konstnärlig gestaltning har påbörjats under 2023. Projektet har dock ännu ej belastats med några investeringsutgifter. Kultur- och fritidsnämnden begär att ombudgetera 2,0 mnkr till 2024 i enlighet med bestämmelserna till detta investeringsprojekt.

Övriga investeringar avser framför allt verksamhetsanpassningar och inventarier kopplat till nya Kaskad. I Budget 2023-2026 för Marks kommun finns uppdrag om att investera i en tillgänglighetsanpassad badplats. Denna investering är ännu ej genomförd och förvaltningen utreder fortfarande plats och utformning tillsammans med andra aktörer. Bland övriga investeringsutgifter inkluderas också de första åtgärderna kopplat till reinvestering av den nya basutställningen i Rydals museum.

9 Annan uppföljning

9.1 Övrig uppföljning

Uppföljning av attraktivitetsplanen

Attraktivitetsplanen bedöms vara relativt okänd och behöver synliggöras på flera olika nivåer, arbetet har dock inte prioriterats under 2023.

Nämndens arbete utifrån attraktivitetsplanen sker främst genom att ett av nämndens mål delvis utgår från attraktivitetsplanen (Attraktivt kulturutbud - attraktiv kommun).

Idéburet offentligt partnerskap

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en avtalsform mellan en eller flera organisationer inom idéburen sektor med koppling till social ekonomi, och en eller flera offentliga verksamheter. IOP-avtal skrivs ofta runt en speciell verksamhet, som ägs av den idéburna organisationen, men som den offentliga sektorn vill medverka i. I avtalet bestäms vad partnerskapet gäller, vilka resurser respektive part ska bidra med, hur länge avtalet ska gälla med mera.

Nämnden har IOP-avtal med Internationellt Vävcenter Sjuhärad samt planerar att ingå IOP-avtal med FUB Mark.

Kommunal avtalssamverkan

I årsrapporten ska nämnder redovisa vilken avtalssamverkan nämnden har, och planerar att ingå, med andra kommuner. Det gäller avtal där nämnden tar hjälp av annan kommun för att utföra kommunens uppgifter eller där Marks kommun på motsvarande sätt hjälper annan kommun.

Nämnden har inte någon avtalssamverkan med annan kommun.

Uppföljning av verksamhet som utförs av privata utförare eller fristående huvudmän

Nämnden har inte någon verksamhet som utförs av privata utförare eller fristående huvudmän.

Uppföljning av synpunkter och avvikelser

Område/vht	Beröm	Förslag	Klagomål	Annat
Kultur			3	
Fritid		8	14	
Övrigt				
Totalt		8	17	

Kommentar

Förslag och klagomål gällande verksamhetsområde fritid handlar främst om: nedskräpade badplatser, träningstider, dålig information om algblomning, underhåll av vandringsleder, utomhusbad och öppettider på Kaskad.

Klagomål gällande verksamhetsområde kultur handlar om synpunkter över att Rydals museum ska stängas under två perioder 2024.

10 Följetal

10.1 Följetal verksamhet

Följetal är mått som speglar verksamhetens omfattning och utveckling.

Resurser

Följetal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Nettokostnad kulturverksamhet, kr/inv (statistik Kolada)	956	916	953	953
Kostnad för kulturverksamhet, andel av total driftskostnad i procent (statistik Kolada)	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%
Nettokostnad fritidsverksamhet, kr/inv (statistik Kolada)	1 372	1 311	1 427	1 427
Kostnad för fritidsverksamhet, andel av total driftskostnad i procent (statistik Kolada)	2,2%	2%	2%	2%
Kommunalt kontant bidrag till idrottsföreningar, kr/inv (statistik Kolada)		64,6		64,6
Antal föreningar som erhåller föreningsbidrag (intern statistik)	193	188	150	148

Nettokostnad kulturverksamhet, kr/inv (statistik Kolada)

Det senaste utfallet att tillgå är från år 2022

Kostnad för kulturverksamhet, andel av total driftskostnad i procent (statistik Kolada)

Det senaste utfallet att tillgå är från år 2022.

Nettokostnad fritidsverksamhet, kr/inv (statistik Kolada)

Det senaste utfallet att tillgå är från år 2022

Kostnad för fritidsverksamhet, andel av total driftskostnad i procent (statistik Kolada)

Det senaste utfallet att tillgå är från år 2022.

Kommunalt kontant bidrag till idrottsföreningar, kr/inv (statistik Kolada)

Det senaste utfallet att tillgå är från år 2021.

Folkbildning och konsumentvägledning

Följetal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Genomsnittlig öppettid per bibliotek och vecka (statistik Kolada)	44,1	36,8	49,9	49,9
Fysiska besök vid kommunala bibliotek, antal/inv (statistik Kolada)	4	2	3	3
Lån från kommunala bibliotek, antal/inv (statistik Kolada)	6	4	5	5
Inköp av barn- och ungdomsmedia i relation till övrig media	34%	34%	56%	50%
Utlån av barn- och ungdomsmedia i relation till övriga lån	54%	54%	53%	54%
Antal kontakter med konsumentvägledare (intern statistik)	611	692	767	992
Studieförbundens deltagartimmar inom kultur, antal/inv. (statistik Kolada)	1,3	0,7	1	1

Genomsnittlig öppettid per bibliotek och vecka (statistik Kolada)

Det senaste utfallet att tillgå är från år 2022.

Fysiska besök vid kommunala bibliotek, antal/inv (statistik Kolada)

Det senaste utfallet att tillgå är från år 2022.

Lån från kommunala bibliotek, antal/inv (statistik Kolada)

Det senaste utfallet att tillgå är från år 2022

Studieförbundens deltagartimmar inom kultur, antal/inv. (statistik Kolada)

Det senaste utfallet att tillgå är från år 2022.

Fritidsaktiviteter för barn och ungdomar

Följetal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Öppen ungdomsverksamhet, öppna timmar per vecka	30	29	27	23
Öppen ungdomsverksamhet, besökare per vecka på mötesplatserna (Centralen och Gårn)	37	43	39	64
Ungdomsproducerad verksamhet, total andel	32%	11%	27%	74%
Producerande ungdomar, total andel av målgruppen	8%	1%	3%	1%
Andel elever i kulturskola i åldrarna 6-19 år (registerdata, SCB)	11%	9%	11%	11%
Andel av elever i kulturskola i åldrarna 7-9 år (registerdata)		26%	28%	28%
Andel av elever i kulturskola i åldrarna 10-12 år (registerdata)		37%	36%	37%
Andel av elever i kulturskola i åldrarna 13-15 år (registerdata)		17%	21%	20%
Andel av elever i kulturskola i åldrarna 16-18 år (registerdata)		9%	8%	10%
Antal elever i kö till kulturskola, i snitt under året		340	362	314

Öppen ungdomsverksamhet, besökare per vecka på mötesplatserna (Centralen och Gårn)

Det ökade antalet beror på att GårN har varit igång under år 2023.

Ungdomsproducerad verksamhet, total andel

Ökad andel ungdomsproducerad verksamhet beror dels på Fritsla GårN har varit igång under 2023, dels att ungdomshandledarna har kunnat jobba mer med delaktighet med ungdomar som ingår i driftsgruppen. Detta har de gjort på onsdagskvällar då Centralen har varit stängd för andra besökare. Driftsgruppen av ungdomar har under året jobbat ihop sig som grupp, samt planerat och genomfört aktiviteter för andra ungdomar.

Producerande ungdomar, total andel av målgruppen

Utfallet 1% är baserat på andel av Marks kommun befolkning mellan 13-19 år som producerande ungdomar. Däremot om verksamheten tittar på dem som besöker mötesplatserna så är 13% producerande ungdomar.

Andel elever i kulturskola i åldrarna 6-19 år (registerdata, SCB)

Mätdatum för registerdata är 1 november 2023. Mätdatum för SCB är 1 november 2023.

Andel av elever i kulturskola i åldrarna 7-9 år (registerdata)

Baserat på mätdatum 1 november 2023.

Andel av elever i kulturskola i åldrarna 10-12 år (registerdata)

Baserat på mätdatum 1 november 2023.

Andel av elever i kulturskola i åldrarna 13-15 år (registerdata)

Baserat på mätdatum 1 november 2023.

Andel av elever i kulturskola i åldrarna 16-18 år (registerdata)

Baserat på mätdatum 1 november 2023.

Antal elever i kö till kulturskola, i snitt under året

Baserat på mätdatum 1 maj 2023 och 1 november 2023.

Idrott och motion

Följetal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
----------	-------------	-------------	-------------	-------------

Följetal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Antal deltagartillfällen i åldrarna 7-12 år (statistik RF)	60 802	57 833	70 724	70 724
Antal deltagartillfällen i åldrarna 13-16 år (statistik RF)	52 419	51 256	54 818	54 818
Antal deltagartillfällen i åldrarna 17-20 år (statistik RF)	23 718	22 880	23 750	23 750
Andel av deltagartillfällen i åldrarna 7-12 år som utgörs av flickor (statistik RF)	45%	42%	42%	42%
Andel av deltagartillfällen i åldrarna 13-16 år som utgörs av flickor (statistik RF)	44%	40%	40%	40%
Andel av deltagartillfällen i åldrarna 17-20 år som utgörs av flickor (statistik RF)	43%	42%	37%	37%

Antal deltagartillfällen i åldrarna 7-12 år (statistik RF)

Den senaste statistiken från Riksidrottsförbundet är från år 2022.

Antal deltagartillfällen i åldrarna 13-16 år (statistik RF)

Den senaste statistiken från Riksidrottsförbundet är från år 2022.

Antal deltagartillfällen i åldrarna 17-20 år (statistik RF)

Den senaste statistiken från Riksidrottsförbundet är från år 2022.

Andel av deltagartillfällen i åldrarna 7-12 år som utgörs av flickor (statistik RF)

Den senaste statistiken från Riksidrottsförbundet är från år 2022.

Andel av deltagartillfällen i åldrarna 13-16 år som utgörs av flickor (statistik RF)

Den senaste statistiken från Riksidrottsförbundet är från år 2022.

Andel av deltagartillfällen i åldrarna 17-20 år som utgörs av flickor (statistik RF)

Den senaste statistiken från Riksidrottsförbundet är från år 2022.

Kultur

Följetal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Rydals Museum, öppettim/vecka	23	23	23	22
Rydals Museum, besök/vecka	203	146	190	210
Rydals Museum, visningar/år	92	103	154	164
Rydals museum, antal skolvisningar	22	24	93	70
Rydals museum, antal elever	395	410	665	619

Rydals Museum, visningar/år

Antalet inkluderar visningar för skolan och för allmänheten.

Rydals museum, antal elever

Antal besökande skolelever inkluderar skolor från Marks kommun och från andra kommuner. 91% av antalet skolelever är från skolor i Marks kommun och 9% skoleleverna är från skolor i andra kommuner.

Öppen förskola

Följetal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Antal besökare	3 771	1 149	5 834	5 598
Antal utbildningstillfällen	39	9	61	66
Antal deltagare på utbildningar	363	65	817	857

10.2 Följetal personal

Personal - Antal anställda

Följetal	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022	Utfall helår 2023
----------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Följetal	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022	Utfall helår 2023
Antal tillsvidareanställda	79	76	79	89
Antal tidsbegränsade anställda	15	9	2	8
Genomsnittlig sysselsättningsgrad för tillsvidareanställda (%)	86,1%	88%	89,3%	99,5%

Personal - Sjukfrånvaro

Följetal	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022	Utfall helår 2023
Sjukfrånvaro alla anställda (%)	5,5%	3,2%	5,7%	7,1%
Andel långtidssjukfrånvaro i procent av den totala sjukfrånvaron (%)	35,4%	29,2%	34%	41,4%
Frisktal (max fem sjukdagar per individ och år) (%)	63%	69%	57%	55%

Personal - Timtid, mer- och fyllnadstid samt övertid

Följetal	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022	Utfall helår 2023
Timtid i timmar	7 749	5 063	8 158	9 752
Fyllnadstid i timmar	1 021	391	304	539
Övertid i timmar	566	307	606	643

11 Budgetunderlag

11.1 Utmaningar och slutsatser utifrån årsrapporten

Samhällsutmaningar

Utfall för verksamhetens mål 2023, enkätstudien Ung livsstil (2022), samt resultat från Luppundersökning (2021) påvisar ett antal utmaningar, främst kopplade till jämlikhet inom hälsa och fritid. Även läsning framstår som en utmaning. Utmaningarna antas påverka andra samhällsområden, då det finns starka samband mellan exempelvis deltagande i fritidsutbudet och fysisk aktivitet, samt skolresultat och självskattad hälsa.

Deltagande i det offentligt subventionerade fritidsutbudet

Bakgrundsfaktorer bland barn och ungdomar som i minst utsträckning deltar i det offentligt subventionerade fritidsutbudet:

- lägre socioekonomisk bakgrund
- boende i hyreshus
- flickor i södra och östra Mark
- flickor med utländsk bakgrund
- äldre ungdomar
- elever i anpassad skola

Fysisk aktivitet

Bakgrundsfaktorer bland barn och ungdomar som i minst utsträckning är fysiskt aktiva:

- flickor
- lägre socioekonomisk bakgrund
- boende i hyreshus
- flickor i södra och östra Mark, samt Skene
- flickor med utländsk bakgrund
- elever i anpassad skola

Läsvanor

Mark har en generell utmaning i en mycket låg andel ungdomar som läser på fritiden. Läsvanorna är särskilt låga hos pojkar.

Deltagande i kulturlivet

Det offentligt subventionerade kulturutbudet har fortsatt svårt att locka och intressera bredare grupper i samhället, särskilt bland yngre. Det allmänna kulturintresset i Mark kan eventuellt ha ett samband med utmaningarna inom läsvanor.

Resurser och förutsättningar

Ekonomi

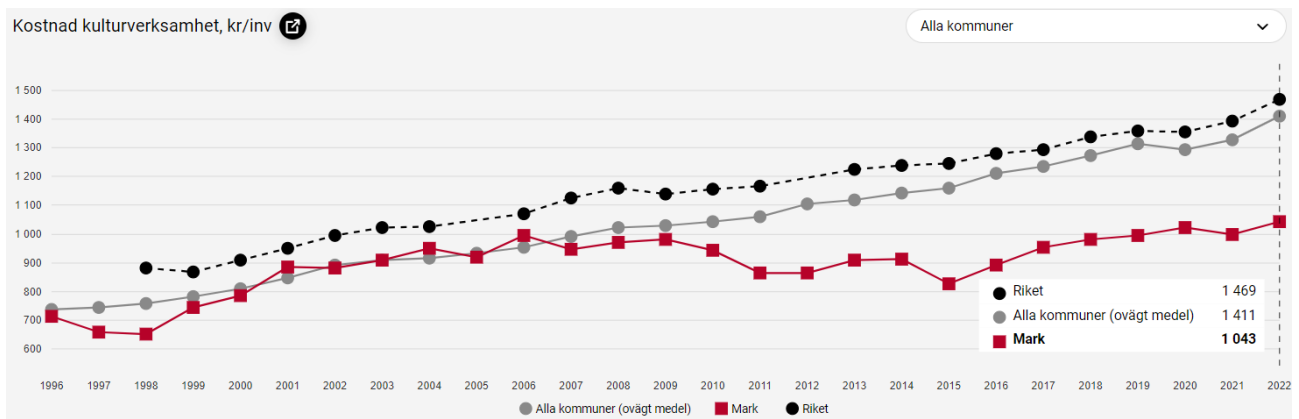
I jämförelse med övriga kommuner i Sverige, satsar Marks kommun förhållandevis lite resurser på kultur- och fritidsområdet. Skillnaden är större inom kulturområdet än fritidsområdet. Nedanstående figurer av utvecklingen över tid avser jämförelse med alla kommuner. Mark satsar dock även mindre än följande kategorier:

- Kommuner med 30 000 - 49 999 invånare
- Pendlingskommun nära större stad
- Västra Götalands läns kommuner
- Sjuhärads kommunalförbund*

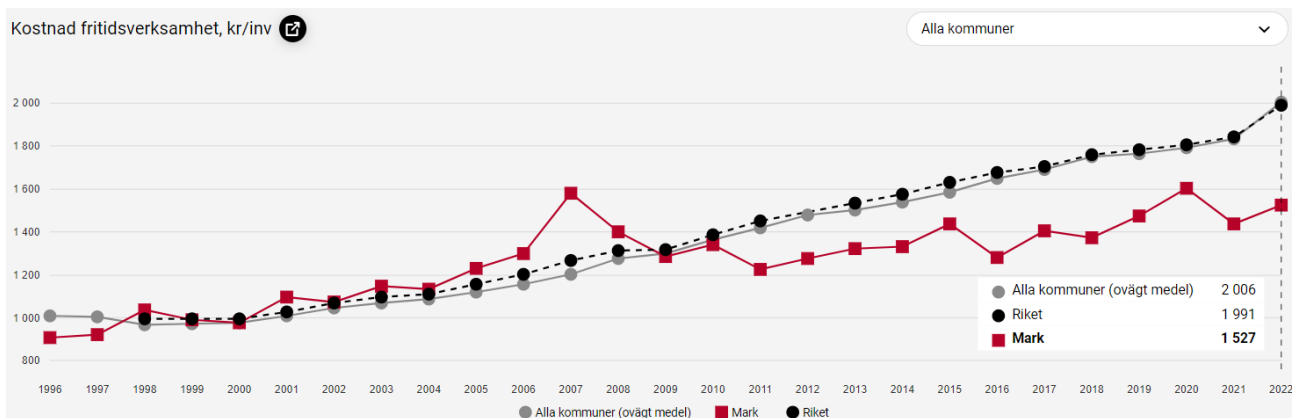
*på fritidsområdet har Mark fram till 2010 satsat mer än kommunerna i Sjuhärads kommunalförbund, mellan 2011 och 2020 låg Marks satsning på fritidsområdet ungefär i linje med övriga, från 2020 strax under

Kostnad kulturverksamhet, kr/inv, 1996 - 2022:

Kostnad fritidsverksamhet, kr/inv, 1996 - 2022:

På flera års sikt förväntar sig nämnden även att kostnadsökningarna för anläggningar och personal ger ett minskat relativt budgetutrymme. Följden blir att större andel av budgeten går till anläggningar och personal, ett minskat antal anställda, och därmed förändrad verksamhet.

Geografi

Marks kommuns geografiska befolkningspridning innebär en utmaning i effektivitet och kvalitet avseende verksamhet och anläggningar.

Åtgärder

Politisk prioritering

För ökad jämlikhet behöver nämnden göra ytterligare prioriteringar av de grupper och områden där utmaningarna är störst.

Då det kan antas att det relativa budgetutrymmet årligen kommer minska, behöver nämnden troligtvis prioritera alltmer mellan sina olika verksamheter även av den anledningen. För att detta ska ske på ett sätt som motsvarar målgruppernas behov och preferenser, behöver metoder för kunskapsinhämtning på området utvecklas vidare.

Ett ytterligare sätt att hantera utmaningen skulle kunna vara att de olika orterna profileras inom något område - alla kan inte få allt, men de flesta kan få något.

Från personlig till digital service

Minskningen av det relativa budgetutrymmet innebär också att nya lösningar behövs som effektiviserar och förändrar verksamheten. En sådan är exempelvis att byta vissa tjänster som i dagsläget utförs av personal mot digitaliserade varianter.

11.2 Omvärld

Övergripande trender

I rapporten *Vägnal för framtiden 4, tio trender som påverkar det kommunala och regionala uppdraget fram mot år 2030* (Sveriges kommuner och regioner, 2021)* lyfts inledningsvis ett antal övergripande förändringskrafter som påverkar samhällsutvecklingen på samtliga nivåer. Klimatförändringar anges som en av dessa förändringskrafter och det konstateras bland annat att människors livsstilar och konsumtionsmönster kommer ha stor betydelse i hanteringen av klimatförändringar. Inom detta område kan

kultur- och fritidssektorn få en ökad betydelse, genom möjlighet att främja mer hållbara konsumtionsmönster.

Bland de trender som identifieras noteras särskilt *Ökat behov av livslångt lärande*, med sin koppling till folkbildningsområdet, och *Nya livsmönster påverkar platsbundenhet*, där fritids- och kulturutbudet kan förväntas ha stor påverkan på kommunens attraktivitet.

*Den senaste publikationen i serien från SKR är *Vägval för framtiden 5 - En spaning mot år 2035* (2023). De långsiktiga förändringskrafter som anges i föregående publikation (2021) kan dock fortsatt anses aktuella.

Ideellt arbete

Andelen av befolkning i Sverige som arbetar ideellt har varit relativt konstant under perioden 1992 - 2019, och legat på omkring 50 %. Det ideella arbetet domineras, då som nu, av engagemang inom idrotts- och fritidsområdet. Det är även så att den som arbetar ideellt ofta har flera engagemang samtidigt. (*Medborgerligt engagemang i Sverige 1992 - 2019*, Johan von Essen, Lars Svedberg, m.fl., 2020)

Ungdomskulturen

Ungdomskulturen är under ständig förändring, och förändringar kan dessutom ske väldigt fort. Det är därför avgörande för nämnden att kontinuerligt undersöka och följa trender i samhällsutvecklingen.

11.3 Ekonomi

Budget för badhuset Kaskad

Nämnden begär 5,4 mnkr i utökad budget från 2024 för badhuset Kaskad, i enlighet med underlag i bilaga *Verksamhetsplan Kaskad 2024-2025*.

Anpassningskrav

Under 2024 finns anpassningskrav om 5,3 mnkr (5,4 procent av total driftbudget). Analys nedan görs exkl. badhuset Kaskad.

En stor anledning till det stora anpassningskravet från 2024 består i att kultur- och fritidsnämndens nettokostnader kopplat till anläggningar såsom idrottshallar, gymnastiksalor, samlingslokaler, friluftsbad och vandringsleder under de senaste åren kraftigt har ökat samtidigt som man årligen kopplat till dessa anläggningar har gått med stora underskott gentemot budget.

Under framför allt hösten/vintern 2023 har kultur- och fritidsnämnden och dess förvaltning arbetat fram möjliga anpassningsåtgärder för att framför allt få en budget i balans under 2024. I anpassningsplanen återfinns både anpassningar av mer permanent karaktär men också flertalet anpassningar av mer temporär karaktär. För att nå en ekonomi i balans på längre sikt så krävs ytterligare anpassningar kommande år och eventuellt av andra typer av anpassningar. Det kan då behöva handla om mer drastiska åtgärder som att helt eller delvis avveckla vissa typer av verksamheter. Anpassningsplanen för 2024 har utifrån nämndplan 2024-2025 haft som inriktning att bibehålla kvaliteten i den verksamhet som bedrivs.

För att nå en ekonomi i balans 2024 planeras det att dels begränsa användande av timvikarier och att vakanshålla flertalet tjänster inom flera områden. Dessa anpassningar får påverkan på verksamheternas omfattning och utbud, bland annat öppettider. Inköp av flertalet tjänster och varor föreslås minskas eller helt utebli från 2024, det kan exempelvis handla om minskat medieinköp till biblioteksverksamheten. Om dessa anpassningar är hållbara över längre tid och kan permanentas för att hålla en ekonomi i balans behöver analyseras ytterligare. För att få en ekonomi i balans över längre tid kan det istället vara aktuellt att i större utsträckning helt eller till stor del avveckla vissa av kultur- och fritidsnämndens nuvarande verksamheter. På sikt kan det även vara aktuellt att behöva minska i antalet anläggningar nämnden erbjuder verksamhet i.

Utöver planerade anpassningar för att nå en ekonomi i balans under 2024 behöver kultur- och fritidsnämnden 2025 genomföra ytterligare anpassningar om ca 1,0 mnkr samt för 2026 ytterligare anpassningar om 2,5 - 3,0 mnkr utifrån Kommunfullmäktiges beslut om budget för dessa år.

Den IT-modell som är beslutad av Kommunstyrelsen i dec 2023 innebär ökade kostnader med 1,0 mnkr för Kultur- och fritidsnämnden. Dessa ökade kostnader har inte hanterats i tidigare budgetbeslut.

Driftredovisning (belopp i mnkr)	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Intäkter	16,3	21,5	21,9	22,4	23,0	23,0
Personalkostnader	-47,3	-48,4	-48,4	-47,1	-48,1	-48,1
Övriga kostnader	-67,0	-71,2	-72,6	-74,4	-76,6	-76,6
Nettokostnader	-98,0	-98,1	-99,1	-100,1	-101,7	-101,7

Investeringsbudget

Investeringsprojekt	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Konstnärlig gestaltning	0,0	3,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Övriga investeringar	2,0	2,0	3,0	2,0	2,0	2,0
Summa	2,0	5,0	4,0	3,0	3,0	3,0

Kommentar

Investeringsprojektet avseende konstnärlig gestaltning har ännu inte belastats med några investeringsutgifter även om arbetet med projektet är påbörjat. Hela budgeten om 2,0 mnkr från 2023 begärs ombudgeteras till 2024 i enlighet med bestämmelserna till detta investeringsprojekt.

Budgeten 2025 utökas med 2,6 mnkr enligt fullmäktiges beslut om budget 2024-2027. Denna utökning var tänkte att finansiera en ny bokbuss. Behoven av ny bokbuss givet nämndens nuvarande krav på anpassningar behöver utredas ytterligare. Till 2025 begärs investeringsramen revideras till 4,0 mnkr där 1,0 mnkr av utökningen avser investeringar i verksamhetsanpassningar och inventarier kopplat till nya Skeneskolans idrottslokaler.

11.4 Personal- och kompetensförsörjning

Se rubrik 7. Personal.

11.5 Taxor och avgifter

Kultur- och fritidsnämnden har för avsikt att låta taxor- och avgifter följa indexet Prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Indexeringen görs med den procentsats för det innevarande kalenderåret som finns publicerad på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) hemsida i oktober månad varje år. Taxorna avrundas enligt gällande avrundningsregler till jämna 5 kronor. I de fall en avgift eller taxa inte höjs alls det enskilda året bör indexeringen påföljande år ta hänsyn till att avgiften tidigare år inte har höjts.

Förslag till taxor och avgifter 2025 redovisas i separat dokument och beloppen i dokumentet är inte indexerade till 2025 års nivå.